

SLOVENSKÁ AKADÉMIA VIED
ÚSTAV EKOLÓGIE LESA

Správa o činnosti organizácie SAV
za rok 2007

Z v o l e n

Schválené na zasadnutí Vedeckej rady dňa 9. 1. 2008

RNDr. Ján Kulfan, CSc.
predseda VR ÚEL SAV

Ing. Jozef Váľka, PhD.
riaditeľ ÚEL SAV

vytvorené letné školiace stredisko pre deti v školskom veku zamerané na ochranu a poznávanie prírody. Počet ústavných aktivít v oblasti popularizácie výsledkov v masmédiách ročne presahuje hodnotu 200. V súčasnosti ústav rieši 2 projekty APVV – LPP, zamerané na aplikáciu a propagáciu vedeckých výsledkov. V rámci Európskeho týždňa vedy a techniky už tradične zorganizoval prednášky a podujatia pre mladých, čím popularizoval aktivity SAV v stredoslovenskom regióne. K popularizácii vedeckej činnosti prispela aj výstava fotografií vedeckých pracovníkov ústavu pod názvom „Les očami ekológa“ v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene.

V doktorandskej výchove ústav v spolupráci s Fakultou ekológie a environmentalistiky TU je školiacim pracoviskom v študijnom programe „Ekológia a ochrana biodiverzity“. Ďalej je ústav školiacim pracoviskom vo vednom odbore 41-97-9 Ochrana rastlín a 15-21-9 Ekológia. Úspešnosť doktorandskej výchovy je pomerne vysoká, v priemere za rok končia 3 doktorandi, čo je za 10 rokov cca 30 vyškolených doktorandov. V rámci II. oddelenia ide o nadpriemerný výsledok významne prispievajúci k zvyšovaniu spoločenskej úlohy SAV pri tvorbe vedeckej základne a zachovaní kontinuity vedy na Slovensku.

Ústav má rozsiahle pedagogické aktivity doma i v zahraničí. Jeho pracovníci sú pravidelne oceňovaní na národných i medzinárodných vedeckých fórach, sú členmi vedeckých rád, redakčných rád vedeckých a odborných časopisov i ďalších grémií.

Výsledky vedeckej práce nachádzajú široké uplatnenie aj v praxi. Narastajú externé zdroje financovania, najmä pri aplikačných projektoch v nadväznosti na spoluprácu s podnikateľským sektorom.

Ústav je vydavateľom vedeckého medzinárodného časopisu *Folia oecologica*, ktorý je indexovaný v 10 svetových zahraničných databázach, vrátane významného vydavateľstva Elsevier, a spoluvydavateľom ornitologického časopisu *Tichodroma*.

Veľmi dobrá je spolupráca ústavu aj so štátnym sektorom najmä v oblasti ochrany prírody tvorbe legislatívnych zmien a managementu európskych významných druhov a biotopov a území (NATURA 2000 a pod.).

XV. Vyznamenania, ocenenia a ceny udelené pracovníkom organizácie v roku 2007 (mimo SAV)

- V roku 2007 bol pracovník ÚEL SAV (BUBLINEC, E.) zvolený za čestného člena Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied.

- E. BUBLINCOVI bola udelená Čestná plaketa Societas Pedologica Slovaca od Českej pedologickej spoločnosti za zásluhy o rozvoj poznania v pedológii.

XVI. Poskytovanie informácií v súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov (Zákon o slobode informácií)

Ústav ekológie lesa dodržiava zákon o slobode informácií v rozsahu vymedzenom zákonom.

XVII. Problémy a podnety pre činnosť SAV

Pri akreditačnom procese, ale i pri tzv. evaluácii sa stále absolutizujú CC-časopisy, ale najmä ich IF. Treba konštatovať, a malo by to zväziť aj Predsedníctvo SAV, resp. AKOV, že v zahraničí tomu tak nie je. Ekológovia, napr. prof. E. van den Maarel, Dr. R. K. Peet i ďalší, poukazujú na to, že IF je počítaný z citácií za posledné 2 roky. Ide o to, že toto obdobie je príliš krátke, pretože mnohé dôležité články z ekológie sa citujú ešte dlho potom, čo boli publikované. Potvrdzujú to i skúsenosti starších pracovníkov nášho ústavu, ktorých publikácie sa citujú po 30-40 i po viac rokoch. Avšak dôležitosť pripisovaná CC-časopisom i IF vo vednej politike SAV stále vzrastá. Ústavy a dokonca aj celé vedné odbory sú porovnávané a posudzované na základe týchto kritérií. Kolegovia z molekulárnej biológie, chémie, medicíny i genetiky publikujú v CC-časopisoch s ďaleko vyšším IF a následne aj s väčším počtom citácií, ktoré sú evidované v databáze WOS, než aké dosahujú najlepšie ekologické časopisy. Problémom je, že existujú objektívne príčiny týchto rozdielov, ktoré vyplývajú z povahy jednotlivých vedných odborov (napr. regionálne špecifiká) a vôbec nesúvisia s kvalitou článkov publikovaných v tzv. karentovaných a nekarentovaných časopisoch. Plošné porovnávanie jednotlivých disciplín pri akreditácii a evaluácii s dopadom na financovanie ústavov a získavanie grantov vedie k tomu, že ekologický výskum je na chvoste pridelovania finančných prostriedkov. Je to alarmujúca situácia, ktorá vznikla použitím nevhodných kritérií. Tieto neprávom zvýhodňujú niektoré disciplíny a ústavy na úkor iných.

Nie sme presvedčení o tom, že vedecké práce publikované v spolupráci viacerých vedeckých inštitúcií by mali mať zníženú bodovú hodnotu (prepočet na RNP) o to viac, čím väčší počet inštitúcií na nich participuje. Naopak, sme presvedčení o tom, že práve široká

spolupráca medzi vedeckými inštitúciami a pracovníkmi z týchto inštitúcií prináša tie najkvalitnejšie výsledky a v takomto duchu by ju mala SAV akceptovať a podporovať. Aby sme získali viac akreditačných bodov takým spôsobom, že sa budeme snažiť publikovať ako sólo inštitúcia nie je správne.

Všeobecne k akreditácii si dovoľíme poznamenať, že v budúcnosti nielen členovia, ale aj predseda hodnotiaceho panelu by mal byť odborníkom z tej vednej oblasti, ktorá je hlavnou náplňou ústavu, t. j. nemal by byť napr. predsedom panelu evaluátorov pre medicínu astronóm a pod. Okrem toho, podľa všeobecnej mienky na pracoviskách SAV, každoročná evaluácia nadmerne byrokraticky zaťažuje a neproduktívne vyčerpáva vedenie, vedecké rady i radových pracovníkov ústavov. Navrhujeme preto, aby P-SAV zvažilo túto skutočnosť. Bolo by preto vhodné, keby sa vykonalo hodnotenie ústavov len v strede akreditačného obdobia, najlepšie formou seminára príbuzných vedných odborov. Špeciálne materiály by sa nemali vypracovávať. Ústavy by si mali vypracovať prezentáciu podľa vlastného uváženia. Ako dokladový materiál by slúžili výročné správy za posledné 2 roky. Povinnosťou ústavov, v rámci prezentácie, by bolo informovať vedenie SAV a účastníkov seminára o tom, ako sa im darí plniť pripomienky a konkrétne úlohy, uložené pri poslednej akreditácii.

Aj naďalej sa nazdávame, že certifikáty pre Centrá excelentnosti SAV by mali byť udeľované separátne, podľa rozdelenia ústavov SAV do vedných oblastí pre ich vnútro akademickú akreditáciu a nie bez ohľadu na skupiny vied, ako je to v súčasnosti. Takýto kľúč by sa mal zvoliť aj pre hodnotenie najlepších doktorandov a pre poskytovanie mzdových a finančných prostriedkov pre zabezpečenie dostatočného množstva laboratórnych analýz v rámci doktorandského štúdia. Aj tu by bolo treba rozlišovať vedné odbory podľa experimentálnej náročnosti a bonifikovať doktorandov tak, ako je to napr. v komisiách VEGA. Fond finančných prostriedkov určených na grantové projekty VEGA by bolo potrebné zvýšiť a proporcionálne rozdeľovať na grantové projekty podané z rezortov SAV a MŠ-SR, aby na granty z rezortu SAV mohli byť pridelené aj kapitálové prostriedky.

V ústavoch SAV je relatívne malý záujem o popularizáciu vedy. Táto skutočnosť sa často konštatuje, čo je pochopiteľné, lebo odbornो-populárne články, rozhlasové, televízne a iné masmediálne aktivity nemožno v projektoch VEGA vykázat' a uvedený typ prác sa vo všeobecnosti málo zohľadňuje aj pri akreditácii ústavov SAV.

V SAV je nedoriešený problém doktorandov a ich postavenia. Kvôli svojmu terajšiemu postaveniu sú znevýhodnení voči samotným zamestnancom a to hlavne kvôli možnosti používať služobné autá pri svojom výskume a mať nárok na zabezpečenie stravy pomocou

stravných lístkov (keďže oficiálne–papierovo patria pod univerzity, ale reálne pôsobia a pracujú na pracoviskách SAV).

Na záver ďakujeme Predsedníctvu SAV za podporu a zohľadnenie zvýšených nákladov spojených s lokalizáciou nášho ústavu mimo Bratislavy. Ústav ekológie lesa SAV je konsolidovaným vedeckým pracoviskom, svojím zameraním jedinečným, ktoré si trvale udržuje vysoký spoločenský kredit. Spoločne so svojimi detašovanými pracoviskami – Pobočkou biológie drevín v Nitre a Výskumnou stanicou na Starých Horách, pokrýva široký geografický a intelektuálny priestor. Ústav svojimi aktivitami v roku 2007 významne prispel k šíreniu dobrého mena Slovenskej akadémie vied na Slovensku i v medzinárodnom kontexte. Spolu s P SAV tým pomáha odstraňovať negatívne názory určitej časti verejnosti na vedu a budovať obraz SAV ako úspešnej, modernej inštitúcie, ktorá vytvára významné celospoločenské hodnoty.

Správu o činnosti organizácie SAV spracoval(i):

Ing. Margita Kuklová, CSc. (kuklova@sav.savzv.sk), telefón: 045-5241136
Za pomoci kolegov z pracovísk vo Zvolene a v Nitre.

Zostavovatelia príloh:

Príloha 1: Zuzana Strelcová

Príloha 2: Ing. Marek Ježík, PhD., Ing. Miroslav Blaženec, PhD., Ing. Peter Zach, CSc.

Príloha 3: Ing. Katarína Sládeková, Viera Pichlerová, Vlasta Badinková

Príloha 4: Ing. Margita Kuklová, CSc.

Príloha 5: Ing. Milan Barna, PhD.

Zvolen, 15. 1. 2008